

Stockholm den 20 april 2020

Hovrätten för Västra Sverige

Mål nr B 1865-20

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Rotel 21
INKOM: 2020-04-20
MÅLNR: B 1865-20
AKTBIL: 5

KOMPLETTERING AV ÖVERKLAGANDE I MÅL NR B 1865-20

Klagande (1)

Maimuna Abdullahi
c/o K Alasow
Bergsgrådgärdet 16 Lgh 1201
424 32 Angered

Ombud:
Silas Alik Quezada
Folkets Juristbyrå
Arbetargatan 29
112 45 Stockholm

Klagande (2)

Fatima Doubakil
Sedelvägen 24 A Lgh 1102
129 32 Hägersten

Ombud:
Silas Alik Quezada
Folkets Juristbyrå
Arbetargatan 29
112 45 Stockholm

Tilltalad

Britt Ann-Sofie Hermansson 19641002-4835
Styrgången 7 Lgh 1301
416 64 Göteborg

Försvarare:
Advokat Allan Stutzinsky
Advokatfirman SJS KB
Kristinelundsgatan 16
411 37 Göteborg

Överklagad dom

Göteborgs tingsrätts dom av den 2020-02-11 i mål nr. B 12803-18,
meddelad i Göteborg

Saken

Grovt förtal m.m.

I egenskap av ombud för Maimuna Abdullahi och Fatima Doubakil och med stöd av ingiven fullmakt inkommer jag härmed med följande komplettering av överklagandet från den 2 mars 2020.

YRKANDEN

Maimuna Abdullahi och Fatima Doubakil yrkar att hovrätten, med ändring av tingsrättens dom, dömer Ann-Sofie Hermansson för i första hand grovt förtal, i andra hand förtal, med bl.a. hatbrottsmotiv, i enlighet med 5 kap 1 och 2 §§ brottsbalken.

Maimuna Abdullahi och Fatima Doubakil yrkar att hovrätten, med ändring av tingsrättens dom, förpliktar Ann-Sofie Hermansson att till dem utge skadestånd med 9000 kronor vardera. På totalbeloppet yrkas ränta jämlikt 6 § räntelagen från den 24 september 2017 intill dess full betalning sker. Beloppet utgör ersättning för kränkning jämlikt 2 kap 3 § skadeståndslagen.

Maimuna Abdullahi och Fatima Doubakil yrkar att hovrätten, med ändring av tingsrättens dom, befriar dem från skyldigheten att ersätta Ann-Sofie Hermanssons rättegångskostnader i tingsrätten, samt ålägger Ann-Sofie Hermansson att ersätta deras rättegångskostnader i tingsrätten.

Maimuna Abdullahi och Fatima Doubakil yrkar ersättning för sina rättegångskostnader i hovrätten, med belopp som kommer att anges senare.

GRUNDER

Ann-Sofie Hermansson har på sin blogg, <https://soffangbg.wordpress.com/>, vid ett flertal tillfällen spridit uppgifter om att Fatima Doubakil och Maimuna Abdullahi, hädanefter målsägandena, är extrema röster, extremister, att de försvarat terrorister och att de avfärdat anti-terrorinsatser mot bl.a. IS-krigare, favorit-extremister, samt icke-demokrater. Ann-Sofie Hermansson har även spridit uppgifter där hon jämfört målsägandena med fascister och nazister.

Gärningarna ägde rum på Ann-Sofie Hermanssons blogg den 4 mars 2018, den 11 mars 2018, den 17 mars 2018, den 30 mars 2018, den 14 april 2018, samt den 17 april 2018.

Ann-Sofie Hermansson har därvid uppsåtligen utpekat målsägandena som brottsliga eller klandervärda i sitt levnadssätt, eller på annat sätt lämnat uppgift som är ägnad att utsätta dem för andras missaktning. Gärningen har begåtts med motivet att kränka målsägandena på grund av deras trosbekännelse.

Det har inte varit försvarligt att uttala sig som Ann-Sofie Hermansson gjort och hon har heller inte kunnat visa att uppgifterna är sanna eller att hon hade skälig grund att tro att de var sanna.

Brottet bör bedömas som grovt med hänsyn till att uppgifterna fått stor spridning genom bloggpubliceringarna samt att de varit ägnade att medföra allvarlig skada för målsägandena i och med att de kopplas ihop med islamistisk terrorverksamhet.

På grund av gärningarna har Maimuna Abdullahi och Fatima Doubakil utsatts för kränkning.

Tingsrättens bedömning i ansvarsfrågan är felaktig

Tingsrätten har i det överklagade avgörandet felaktigt bedömt att vissa av de angripna uttalandena inte utgör uppgifter i förtalsbestämmelsens mening. Dessa uttalanden, varigenom Fatima Doubakil och Maimuna Abdullahi omtalats som “extremister”, “favorit-extremister”, “icke-demokrater” och likställts med fascister och nazister är så bestämda till sitt innehåll att de ska anses utgöra uppgifter.

Tingsrätten har vidare i det överklagade avgörandet felaktigt bedömt betydelsen av den opinionsbildning som målsägandena varit delaktiga i. Tingsrätten har inte beaktat att det sätt som uppgifterna spridits på har bidragit till att spridandet inte kan anses försvarligt. Tingsrätten har inte heller beaktat de sociala skadeverkningar spridningen av uppgifterna haft i sin avvägning mellan de motstående intressena i form av skyddet för yttrandefriheten och Fatima Doubakils och Maimuna Abdullahis skydd mot ärekränkning.

Tingsrätten har vidare i det överklagade avgörandet dels inte - tvärtemot vad som anges i domskälen - bedömt innebörden av mellan parterna ostridiga *sakuppgifter* utan istället lagt vikt vid av Ann-Sofie Hermansson åberopade partssakkunnigas *bedömning* av vilken betydelse sakuppgifterna skulle ges, dels tillmätt dessa vittnesmål ett för högt bevisvärde. Vidare har tingsrätten i denna del lagt påståenden som de partssakkunniga gjort om innehållet i debattartiklar och andra publikationer till grund för sin bedömning utan att dessa texter har getts in i målet. Detta har stått i strid med vad som gäller enligt principerna om bäst bevisning och bevisomedelbarhet.

UTVECKLING AV TALAN

Under detta avsnitt ska kort redogöras för de delar i tingsrättens dom som ifrågasätts. Framställningen följer domens disposition. Inledningsvis diskuteras tingsrättens bedömning avseende frågan om vilka uttalanden som ska betraktas som uppgifter i förtalsbestämmelsens mening. Därefter diskuteras bedömningen av rekvisiten för ansvarsfrihet: först diskuteras försvarlighetsbedömningen, därefter frågan om huruvida målsägandena är att betrakta som offentliga personer eller inte. Avslutningsvis diskuteras också tingsrättens bedömning av om den tilltalade hade skälig grund för att tro att uppgifterna var sanna.

Frågan om uppgift

Tingsrätten har i domen inledningsvis angett att det bara är påståenden som är så bestämda att dess sanningshalt kan prövas som i förtalsbestämmelsens mening kan betraktas som en uppgift. Det krävs inga naturvetenskapliga anspråk på sanningshalt men det krävs, enligt tingsrätten, att påståendet, i förhållande till tidsanda, värderingar och kulturell kontext kan ges ett tämligen oberoende och oföränderligt innehåll.

Tingsrätten har därefter angett att substantivet “extremist”, med hänvisning till Nationalencyklopedin, är en person som sympatiserar med ytterlighetspositioner, och att begreppet är såväl subjektivt beskrivande som relativt. Tingsrätten anger också att vad som är extremt varierar i förhållande till främst kulturell och historisk kontext, och att det som i ett sammanhang framstår som en extrem uppfattning i ett helt annat sammanhang kan framstå som tillhörande mittfåran av åsikter och värderingar. Mot bakgrund av detta anser tingsrätten att uttrycken “extrema röster”, “extremister” och “favoritextremister”, varken isolerat eller i relation till bloggtexten i övrigt, kan ges ett så bestämt innehåll att dess sanningshalt kan

prövas utifrån objektiva kriterier, och de kan därmed inte betraktas som uppgifter i förtalsbestämmelsens mening. Inte heller anser tingsrätten att uttrycket "icke-demokrat" är en uppgift i förtalsbestämmelsens mening.

Detta är dock inte en korrekt värdering. I sitt avgörande har tingsrätten till stöd för sin bedömning av begreppens sakinhåll bortsett från ingiven bevisning för att istället hänvisa till hur ordets innebörd beskrivits i Nationalencyklopedin. Huruvida något är en uppgift i förtalsbestämmelsens mening ska dock, som tingsrätten angett, prövas i relation till tidsanda, värderingar och kulturell kontext. De ska vidare bedömas i sitt sammanhang, se exempelvis Svea Hovrätts dom i mål nr T 4399-16, samt NJA 2003 s. 567. I det senare avgörandet förs en diskussion kring uttrycket "erotisk film" och huruvida det, sett i sitt sammanhang, skulle kunna tolkas som "pornografisk film". I denna del uttalar HD att:

"Att uttrycket "erotisk film" lätt kan uppfattas så som fråga är om en pornografisk film gör emellertid att övrig information får stor betydelse för tolkningen. Denna kan styra vad som framstår som en normal läsning åt olika håll. Den övriga information som lämnas på löpsedeln är citatet "Man ska bli kåt". Med pornografi brukar avses framställningar vars huvudsakliga syfte är att verka sexuellt upphetsande. Citatet, i förening med löpsedelns braskande rubrikstil, förstärker på ett påtagligt sätt det intryck av att fråga skulle vara om en pornografisk film som redan uttrycket "erotisk film" kan ge anledning till. Även om löpsedeln inte behöver tolkas på detta sätt får det sammantagna intrycket anses vara så tydligt att löpsedeln får anses innefatta en uppgift om att den film som G.S. skulle medverka i var en pornografisk film."

I Svea Hovrätts mål nr T 4399-16, som hänvisats till ovan, gällde frågan först om begreppet "rasist", och sedan även såsom det använts i målet, "din gamle rasist", var en uppgift eller ett värdeomdöme. Angående begreppet "rasist", där hovrätten angav att det i och för sig inte finns någon helt entydig definition av begreppet, resonerade hovrätten bl.a. enligt följande:

"Även om det inte går att hitta en exakt definition av begreppet "rasist" anser tingsrätten att det i och för sig är så pass bestämt att det är möjligt att pröva dess sanningshalt. Det måste också typiskt sett anses som nedsättande. Utgångspunkten måste därför vara att ett uttalande om att någon är "rasist" kan utgöra en sådan uppgift som avses i förtalsbestämmelsen. Bedömningen av huruvida ett visst uttalande som innehåller ordet "rasist" är att se som en sådan uppgift kan dock variera beroende på omständigheterna och sammanhanget. Det är därför nödvändigt att göra en närmare bedömning av dessa."

I nu aktuellt mål har uttrycken "extremist", "extrema röster" samt "favoritextremister" spridits om målsägandena i relation dels till att de är muslimer, dels i ett sammanhang där det talas om terrorister, IS-resenärer, fascister och nazister. Att det rör sig om detta sammanhang framgår dels av blogginläggen i sin helhet samt den återopade skriftliga och muntliga bevisningen från Ann-Sofie Hermansson. I blogginlägget publicerat den 4 mars 2018, under rubriken *Dalta inte med extremister*, uttrycks istället exempelvis att "under 2000-talet har den islamistiska extremismen fått genomslag, och att IS och andra grupper har förorsakat ett massivt mänskligt lidande", samt att Göteborgs stad måste "agera hårt och kompromisslöst mot alla former av våldsbejakande extremism. Det spelar ingen roll om den kommer från vänster eller höger eller om den har religiösa förtecken. Extremisterna måste motarbetas." I inlägget länkas också, i relation till en diskussion om vikten av att Maimuna Abdullahi och Fatima Doubakil inte ska tillåtas tala i stadens lokaler, till Göteborgs stads handlingsplan mot våldsbejakande extremism.

Uttrycken "extremist", "extrema röster", samt "favoritextremist" avsåg alltså inte att målsägandena hade en "ytterlighetsposition", utan att de har sympatier för, och närhet till, våldsbejakande islamistisk terrorism, i blogginlägget den 4 mars exemplifierat med

FOLKETS JURISTBYRÅ

terrorgruppen IS (Islamiska Staten). Uppgifterna har vidare lämnats i anslutning till en debatt om målsägandenas närvaro vid olika arrangemang i Göteborg där Ann-Sofie Hermanssons inställning till denna närvaro varit uttalat negativ. Uppgifterna har alltså lämnats för att Ann-Sofie Hermansson ansett att uppgiften att målsägandena var “extremister” och “extrema röster” var relevant för att avgöra om de båda borde få framträda på de aktuella arrangemangen.

Sammantaget leder det ovan anförda till en felaktig slutsats avseende frågan om de aktuella uttalandena är att betrakta som uppgifter eller värdeomdömen.

Ansvarsfrihetsgrunder

Tingsrätten har i domen angett att uttrycken “försvarat terrorister” samt “avfärdat anti-terrorinsatser mot bl.a. IS-krigare” är att betrakta som förtalsgrundande uppgifter i bestämmelsens mening. För att en tilltalad i en sådan situation ska gå fri från ansvar behöver flera ansvarsfrihetsgrunder vara uppfyllda; målsäganden har bevisbördan för att det inte var försvarligt att sprida uppgifterna. Den tilltalade har bevisbördan för att uppgiften var sann, eller att hen i vart fall hade skälig grund att tro att den var sann. I det följande diskuteras tingsrättens dom utifrån bestämmelsens utformning. Inledningsvis diskuteras de i försvarlighetsbedömningen ingående delarna. Därefter diskuteras huruvida den tilltalade har haft skälig grund att tro att uppgifterna var sanna.

Försvarlighetsbedömningen

Tingsrätten har i domskälen i denna del angett att “kriminaliseringen går ut på att skydda den enskilde från risken för allvarliga sociala skadeverkningar genom att någon lämnar uppgifter om den enskilde som påverkar andras uppfattning om denne på ett negativt sätt (se prop. 2016/17:222, s. 68 ff).” Frågan om den skada uppgiftslämnandet riskerat att medföra för den utpekade måste alltså utgöra startpunkten i försvarlighetsbedömningen. Utan att identifiera vilken risk för skada som uppgiftslämnandet medfört saknas möjligheten att alls göra en meningsfull intresseavvägning. Det fria åsiktsutbytet innefattar en i stort sett obegränsad rätt att bemöta andras uppfattningar, men i och med förtalsbestämmelsen dras en gräns för vad som anses vara tillåtna angrepp mot en person.

Tingsrätten har i denna del enbart angett att “vid en intresseavvägning gentemot målsägandenas intresse att inte utsättas för nedsättande uppgifter ska målsägandenas intresse [stå] tillbaka till förmån för yttrandefriheten”. Tingsrätten har dock inte, som en del av försvarlighetsbedömningen, prövat vare sig risken för allvarliga sociala skadeverkningar i det nu aktuella fallet, eller de allvarliga sociala skadeverkningar som ägt rum och som framkommit under huvudförhandlingen. Tingsrätten har inte heller gjort någon bedömning av *hur* uppgifterna spridits, utan enbart angett ett resonemang om vem som kan betraktas som en offentlig person och att en sådan person ska anses tåla verbala angrepp.

I nu aktuellt mål måste det anses utrett att Fatima Doubakil och Maimuna Abdullahi drabbats av stora sociala skadeverkningar. I förhör med målsäganden har framkommit att hot riktats mot dem, att de blivit avbokade från arrangemang de varit bokade till, att de tvingats vidta säkerhetsåtgärder för att kunna utföra sina arbetsuppgifter, att de i mycket stor omfattning utsatts för andras missaktning i såväl sociala medier som i massmedia, samt att spridandet av uppgifterna inneburit stort psykiskt lidande för såväl målsägandena som deras närstående. Det

står därmed klart att det förelegat en risk att målsägandena skulle utsättas för skada i form av andras missaktning till följd av uttalandena.

Trots detta har tingsrätten inte gjort en bedömning av hur risken att de av Ann-Sofie Hermansson spridda uttalandena skulle utsätta målsägandena för andras missaktning står sig i relation till den vidsträckta yttrandefriheten. Ann-Sofie Hermansson har genom sina uttalanden gått över gränsen för vad som kan anses vara proportionerligt i förhållande till skadeverkningen. Redan här är uppgiftslämnandet således att betrakta som oförsvarligt.

Om begreppet "offentlig person"

Vid försvarlighetsbedömningen måste man också ta hänsyn till *hur* och *när* uppgiftslämnandet har skett. Det som är försvarligt att säga i en förtrolig krets kan vara oförsvarligt att prata om i ett större sällskap och medan det kan vara försvarligt att öppet tala om aktuella brottmålsdomar kan det vara oförsvarligt att diskutera äldre sådana (se Jareborg m.fl., a.a., s. 99 f.). *Syftet* med uttalandet är också av betydelse för bedömningen (se Bäcklund m.fl., a.st.). Politiker och andra s.k. offentliga personer och de som själva har framträtt i den offentliga debatten anses få tåla mer än andra (se bl.a. Jareborg m.fl., a.a., s. 99, se även NJA 2003 s. 567)

Tingsrätten konstaterar i denna del att målsägandena har deltagit i den allmänna debatten rörande bland annat antimuslimsk rasism och terrorlagstiftning. Detta uttrycks i domskälen som att "[b]åde Fatima Doubakil och Maimuna Abdullahi har målmedvetet trätt fram i offentligheten som talespersoner för muslimer i Sverige med det i sammanhanget självklara syftet att bilda opinion för de intressen de företräder. Om och i så fall i vilken utsträckning detta fått till följd att de blivit kända som personer är av underordnad betydelse. Det relevanta är att båda målsägandena gjort sig till talespersoner för en viss grupp och deltagit i den offentliga debatten, där de bl.a. relaterat till antiterrorlagstiftningen som 'raslagar' riktade mot muslimer. Inom ramen för den grundlagsfästa yttrandefriheten får de då också tåla att de själva kan komma att utsättas för verbala angrepp av meningsmotståndare."

Tingsrätten för i denna del ett resonemang som saknar stöd i rättskällorna om vilka personer som kan göras till föremål för "verbala angrepp". Det lyfts fram att målsägandena deltagit i den allmänna debatten och att de haft åsikter om olika fenomen i det svenska samhället. Detta skulle, enligt tingsrätten, leda till att frågan om i vilken utsträckning målsägandenas personer var föremål för allmänt intresse blev ointressant i försvarlighetsbedömningen.

Enkelt uttryckt synes tingsrätten ha varit av uppfattningen att en person som sägs *vilja* agera talesperson för en viss grupp därmed ska bedömas *som om personen faktiskt av allmänheten uppfattas* som en talesperson för samma grupp. Därmed ska en sådan person anses tåla sådana angrepp som lagligen får riktas mot personer av stort allmänt intresse inom ramen för det fria åsiktsutbytet. Praxis spretar i denna del i såväl underrätterna som i högre rätt. I exempelvis Stockholms tingsrätts dom i mål nr B 1755-18, meddelad 2019-12-09, återfinns ett resonemang kring vad som krävs för att någon ska kunna betraktas som en offentlig person som därmed kunde utsättas för en mycket ingående granskning av sitt privatliv. Målsäganden i det aktuella målet hade under lång tid arbetat som journalist på en av Sveriges största rikstäckande tidningar, med opinionsbildande uppdrag bland annat på tidningens ledarsida. Detta medförde, enligt tingsrätten, att han kunde anses ha en viss betydelse som opinionsbildare, och därför fått räkna med att hans åsikter och handlingar utsätts för en något

mera närgången och kritisk granskning än vad som gäller för andra personer utan liknande uppdrag, inom ramen för den vidsträckt yttrandefrihet som är grunden till ett demokratiskt styrelseskick och vikten av utrymme i den offentliga debatten för allmänna angelägenheter. Hans ställning kunde dock, enligt tingsrätten, inte anses lika stark som exempelvis ledande politikers, och hans roll i offentligheten kunde därmed inte läggas till grund för att det skulle ha varit försvarligt att sprida de i målet aktuella uppgifterna på så sätt som skett.

Det saknas, i ljuset av det ovan anförda, således stöd för den bedömning som tingsrätten gjort att Fatima Doubakil och Maimuna Abdullahi ska ha ansetts framträtt i den offentliga debatten på så sätt att de skall tåla de angrepp de utsatts för. Även på denna grund är således uppgiftsspridandet oförsvarligt.

Fråga om betydelsen av det sätt på vilket uppgifterna lämnats

I den del av försvarlighetsbedömningen som handlar om *hur* och *när* en uppgift spridits har i doktrinen också angetts att det, för att det ska vara försvarligt att sprida en i och för sig förtalsgrundande uppgift, förutsätts att det som publiceras är *relevant* dvs. att det har ett samband med det som legitimerar publicitet kring personen i fråga (jfr Axberger, Yttrandefrihetsgrundlagarna [14 augusti 2019, Zeteo], s. 124).

Jareborg m.fl. exemplifierar på följande sätt: “Om det är försvarligt att under handläggningen av ett ärende i en kommunal nämnd kalla någon för alkoholmissbrukare, behöver det inte vara försvarligt att kalla honom för ett fyllesvin.” (Jareborg N. Brotten mot person och förmögenhetsbrotten. 2., [uppdaterade] uppl. Uppsala: Iustus; 2015, s. 100).

Det som angripits genom åtalet är inte Ann-Sofie Hermanssons åsikter i en viss samhällsfråga utan det sätt hon har kommunicerat desamma till allmänheten. Det som är ifrågasatt är att hon inte har rätt att straffritt sprida uppgifter som utsätter Fatima Doubakil och Maimuna Abdullahi för andras missaktning genom att de utmålas som anhängare till särskild utpekade våldsamma ideologier eller rörelser.

Det finns inte skäl att här ge förslag på hur Ann-Sofie Hermansson kunde uttryckt sig i den debatt som pågick i Göteborg under våren och sommaren 2018 utan att riskera straffansvar. Det räcker att konstatera att det uppgiftslämnande hon gjort varit så beskaffat att det, taget tillsammans med övriga omständigheter, inte varit försvarligt.

Sant eller skälig grund

I det följande ska framhållas att det är den tilltalade som har bevisbördan för att en uppgift är sann, eller att hen hade skälig grund att tro att den var sann. Tingsrätten har i denna del inte prövat om någon av de spridda uppgifterna kan anses vara sanna. Tingsrätten har istället, som det får förstås, prövat om en person som tagit del av samtlig bevisning i målet hade haft skälig grund att tro att uppgifterna var sanna. I det följande diskuteras inledningsvis huruvida tingsrätten bort pröva om uppgifterna var sanna eller om det räckt att visa skälig grund. Därefter diskuteras skillnaden mellan att en tilltalad haft skälig grund att tro att en uppgift är sann och att en person som tar del av vissa omständigheter har skälig grund att tro att något är sant.

Tingsrätten har inte prövat om uppgifterna var sanna

Förtalsbestämmelsen är försedd med två skilda sanningsrekvisit: en tilltalad kan undgå straffansvar för försvarligt förtalande om hen visar att den lämnade uppgiften var *sann* eller att hen hade *skälig grund* för att tro att den var sann. Rekvisiten är alternativa. Av domen framgår att tingsrätten inte prövat huruvida uppgifterna att målsägandena har försvarat terrorister och avfärdat anti-terrorinsatser mot bl.a. IS-krigare är sanna, trots att Ann-Sofie Hermansson åberopat bevisning för i första hand att de spridda uppgifterna skulle vara sanna.

Att tingsrätten underlåtit att inleda prövningen med att avgöra om de spridda uppgifterna är sanna utgör ett avsteg från den prövningsordning som föreskrivs genom förtalsbestämmelsen.

Tingsrättens bedömning får därmed också den konsekvensen att man värderat samtlig ingiven bevisning mot kraven som uppställs under bevistemat skälig grund. Det innebär att tingsrätten inte bedömt om utredningen i målet ger tillräckligt stöd för förswarets påstående, att uppgifterna är sanna. Detta strider mot kraven i förtalsbestämmelsen och leder till en felaktig bevisprövning.

Ann-Sofie Hermansson har inte visat att hon hade skälig grund att tro att uppgifterna var sanna

Tingsrätten har i domen fört ett resonemang avseende om Ann-Sofie Hermansson hade skälig grund att tro att de spridda uppgifterna var sanna. Möjligheten att undkomma ansvar för förtal genom att visa skälig grund för förtalande uppgifter syftar till att skydda enskilda som iakttagit i alla fall sådan aktsamhet i sitt uppgiftslämnande att de inte kan klandras för att ha lämnat uppgifter som i efterhand visat sig inte stämma (se Jareborg N. Brotten mot person och förmögenhetsbrotten. 2., [uppdaterade] uppl. Uppsala: Iustus; 2015, s. 101f.). Kraven på aktsamhet ställs högre i sådana fall den tilltalade inte varit skyldig att uttala sig, om beskyllningarna som görs genom uppgiftslämnandet är av allvarligare art och om uppgifterna lämnats till en större krets människor (ibid.) Därmed inställer sig således frågan om huruvida Ann-Sofie Hermansson kan anses ha visat skälig grund för att tro att de uppgifter hon spred var sanna, samt vilka aktsamhetsåtgärder hon vidtagit för att förvissa sig om att så är fallet.

Den bedömning som tingsrätten redovisar rörande sanningsrekvisiten berör framförallt sakförhållanden som Ann-Sofie Hermansson *inte* angett att hon kände till vid i alla fall de första gärningstillfällena den 4 mars samt den 11 mars 2018. Tingsrätten har, som det får förstås, gjort en bedömning av om en person som tagit del av den samlade bevisningen rörande uppgifternas sanningshalt skulle ha haft skälig grund att tro att uppgifterna var sanna. Tingsrätten formulerar det, på sid 17 i domen, som att Ann-Sofie Hermansson visat att hon åtminstone haft skälig grund för uppgiften att målsägandena försvarat terrorister, samt, på sid 18, att vissa i domen redovisade yttranden skall anses innebära att Ann-Sofie Hermansson visat att uppgifterna om att målsägandena avfärdat antiterrorinsatser mot bl.a. IS-krigare i vart fall vilar på skälig grund.

Ann-Sofie Hermansson har dock inte i förhör med henne under huvudförhandlingen uppgett att hon, i samband med att hon skrev det första blogginlägget den 4 mars, tagit del av de påståenden som hon fört fram rörande de målsägande. Det hon istället uppgett i förhör är att hon, vid tidpunkten för hennes första blogginlägg, reagerat på uttalanden som MMRK gjort och en artikel som publicerats av Fatima Doubakil och kanske Maimuna Abdullahi på Aftonbladet. Hon har inte i förhör kunnat redogöra för några detaljer rörande vilka sakuppgifter hon tagit del av vid tiden för de olika gärningarna trots att hon tillfrågats ett

flertal tillfällen om detta. Inte heller i den del av förhöret som hållits av försvaret har hon kunnat lämna en sådan redogörelse.

Den bevisning som lagts till grund för tingsrättens bedömning att det visats skälig grund, framförallt sakkunnigvittnena Magnus Ranstorps och Magnus Sandelins vittnesmål, har alltså berört sakförhållanden som Ann-Sofie inte kunnat redogöra för vid förhör med henne. Hon har inte ens hos tingsrätten påstått att hon kände till dem vid tiden för blogginläggen den 4 och 11 mars 2018. Hon har inte heller redogjort för om hon vidtagit några åtgärder för att kontrollera om de sakuppgifter hon spred var med sanningen överensstämmande.

I förhör har Ann-Sofie Hermansson vidare uppgett att hon inte gjort någon mer omfattande research i samband med i alla fall de första bloggpubliceringarna den 4 och 11 mars.

Efter en korrekt värdering av Ann-Sofie Hermanssons utsagor vid förhör med henne borde tingsrätten ha konstaterat å det första att Ann-Sofie Hermansson varken haft några konkreta uppgifter om de målsägande som skulle kunna leda henne till att tro att de uppgifter hon spred var sanna och å det andra att Ann-Sofie Hermansson inte vidtagit några adekvata åtgärder för att förvissa sig om uppgifternas sanningshalt. Mot bakgrund av de förhållandevis höga krav som får ställas på aktsamheten i relation till uppgifternas sanningshalt i det nu aktuella fallet måste det konstateras att Ann-Sofie Hermansson inte visat att hon hade skälig grund för att tro att uppgifterna var sanna vid de tidpunkter då hon spred dem.

BEVISNING

Skriftlig bevisning

Maimuna Abdullahi och Fatima Doubakil åberopar samma skriftliga bevisning som i tingsrätten, det vill säga:

1. Utdrag gjort den 11 juni 2018 från Ann-Sofie Hermanssons blogg från den 4 mars 2018 med rubriken "Dalta inte med extremister", till stöd för uppgiften att Ann-Sofie Hermansson kallat Fatima Doubakil och Maimuna Abdullahi för "extrema röster" och "extremister".
2. Utdrag gjort den 4 juli 2018 från Ann-Sofie Hermanssons blogg från den 11 mars 2018 med rubriken "Extremismen måste motarbetas", till stöd för uppgiften att Ann-Sofie Hermansson kallat Fatima Doubakil och Maimuna Abdullahi för "extrema röster" "extremister", "favorit-extremister", "icke-demokrater", samt att de "försvarat terrorister och avfärdat insatser mot bl.a. IS-krigare".
3. Utdrag gjort den 11 juni 2018 från Ann-Sofie Hermanssons blogg från den 17 mars 2018 med rubriken "Låt inte extremister hämma stan", till stöd för uppgiften att Ann-Sofie Hermansson kallat Fatima Doubakil och Maimuna Abdullahi för "extrema röster" och "extremister".
4. Utdrag gjort den 11 juni 2018 från Ann-Sofie Hermanssons blogg från den 30 mars 2018 med rubriken "Nej, skattepengar ska inte göda extremism", till stöd för uppgiften att Ann-Sofie Hermansson kallat Fatima Doubakil och Maimuna Abdullahi för "extrema röster" och "extremister", uppgiften att de aktivt försvarat terrorister och

FOLKETS JURISTBYRÅ

deras agerande, samt uppgiften att Ann-Sofie Hermanssons jämfört målsägandena med fascister och nazister.

5. Utdrag gjort den 11 juni 2018 från Ann-Sofie Hermanssons blogg från den 14 april 2018 med rubriken "Icke-demokratiska absurditeter", till stöd för uppgiften att Ann-Sofie Hermansson kallat Fatima Doubakil och Maimuna Abdullahi för "extrema röster", samt uppgifter om att Fatima Doubakil "kan associeras till muslimska brödraskapet, extremistiska personer och odemokratiska organisationer".
6. Utdrag gjort den 11 juni 2018 från Ann-Sofie Hermanssons blogg från den 17 april 2018 med rubriken "Blind kamp för kvinnors ofrihet", till stöd för uppgiften att Ann-Sofie Hermansson kallat Fatima Doubakil och Maimuna Abdullahi för "extrema röster", samt till stöd för uppgiften att såväl detta som samtliga andra blogginlägg avser målsägandena då Ann-Sofie Hermansson i detta inlägg skriver ut målsägandenas namn.
7. Utdrag gjort den 4 juli 2018 från Dagens ETCs nätupplaga. Artikel publicerad den 26 mars 2018 med rubriken "Politisk splittring efter inställda filmvisningen", till styrkande av att begreppet "extremist" har ett bestämt sakinnehåll.
8. Utdrag gjort den 4 juli 2018 från Dagens Samhälle. Artikel publicerad den 22 mars 2018 med rubriken "Göteborg säger blankt nej till extremism", till styrkande av att begreppet "extremist" har ett bestämt sakinnehåll.
9. Utdrag gjort den 2 juli 2018 från Sveriges Radio. Artikel publicerad den 20 mars 2018, med rubriken "Inställd filmvisning i Göteborg väcker debatt", till styrkande av att begreppet "extremist" har ett bestämt sakinnehåll.
10. Skärmdump från Stefan Svenssons Facebooksida, samt från ABF:s hemsida där det framgår att Stefan Svensson arbetar som särskild rådgivare till förbundssekreteraren, till stöd för att Fatima Doubakil och Maimuna Abdullahi utsatts för andras missaktning.
11. Utdrag gjort den 21 januari 2019 från Ann-Sofie Hermanssons blogg från den 20 september 2018 med rubriken "Att pressa till tystnad" samt den 29 december 2018, med rubriken "Smutskastning istället för välgörenhet", till stöd för uppgiften att de spridda uttalandena om målsägandena har ett bestämt betydelseinnehåll.

Ny skriftlig bevisning

Mot bakgrund av tingsrättens dom åberopas även ny skriftlig bevisning enligt följande.

1. Ljudklipp från Sveriges Radio, "*Vad är det vi har gjort?*", publicerat 21 mars 2018. Till styrkande av att begreppet "extremist" har ett bestämt sakinnehåll, att Ann-Sofie Hermansson begått gärningarna med motiv att kränka målsägandena på grund av deras trosuppfattning samt att Ann-Sofie Hermansson saknat skälig grund att tro att

FOLKETS JURISTBYRÅ

uppgifterna i blogginläggen den 4, 11 och 17 mars 2018 var sanna. Ljudklippet spelas upp vid huvudförhandlingen.

2. Artikel skriven av Abdullahi, Maimuna, och Bessa, Sara, *Ensidig analys kring väpnade grupper i Mellanöstern*, SVT Opinion, publicerad 5 februari 2015. Artikeln åberopas till styrkande av att de uppgifter som Ann-Sofie Hermansson spridit i blogginläggen den 4, 11, 17 och 30 mars samt 14 och 17 april inte är sanna, samt till styrkande av att Ann-Sofie Hermansson inte visat att hon hade skälig grund att tro att uppgifterna var sanna. (Bilaga)
3. Artikel skriven av Abdullahi, Maimuna, och Doubakil, Fatima, *Terrorlag pekar ut svenska muslimer*, publicerad i Aftonbladet den 26 augusti 2014. Artikeln åberopas till styrkande av att de uppgifter som Ann-Sofie Hermansson spridit i blogginläggen den 4, 11, 17 och 30 mars samt 14 och 17 april inte är sanna, samt till styrkande av att Ann-Sofie Hermansson inte visat att hon hade skälig grund att tro att uppgifterna var sanna. (Bilaga)
4. Artiklar i massmedia till styrkande av att "extremist" är ett uttalande med ett bestämt sakinnehåll:
 - Arpi, Ivar, *Extremister tar lagen som gisslan*, publicerad i SvD 27 januari 2020. (Bilaga)
 - Expressen Ledare, *Ann-Sofie Hermansson är en viktig renhållningsarbetare*, publicerad i Expressen 27 januari 2020. (Bilaga)
 - Helmerson, Erik, *Extremisterna borde stoppats långt tidigare*, publicerad i DN 1 oktober 2018. (Bilaga)
 - Lönnaeus, Olle, *Den glödheta domen: Vem får man kalla extremist?*, publicerad i Sydsvenskan 9 februari 2020. (Bilaga)
 - Lönnaeus, Olle, *Det är inte förtal att kalla en extremist för "extremist"*, publicerad i Sydsvenskan den 11 februari 2020. (Bilaga)
5. "Vitboken" om Munir Awad, CAGEPRISONERS, *Nowhere to go - Sweden's complicity in the world-wide detention of Munir Awad*, 2010. Till styrkande av att uppgifterna i blogginläggen den 4, 11, 17, 30 mars samt 14 och 17 april 2018 inte var sanna. Åberopas och ges in i anledning av att tingsrätten lagt uppgifter om vitboken till grund för sin bedömning. (Bilaga)
6. Rapport till FN:s råd för mänskliga rättigheter (UN Human Rights Council), United Nations Human Rights Council, *Human rights impact of policies and practices aimed at preventing and countering violent extremism - Report of the special rapporteur on the promotion and protection of human rights and fundamental freedoms while countering terrorism*, A/HRC/43/46, 21 februari 2020. (Bilaga)

Muntlig bevisning

Maimuna Abdullahi och Fatima Doubakil åberopar samma muntliga bevisning som i tingsrätten, det vill säga:

Förhör med målsägande Maimuna Abdullahi

Förhör med målsägande Fatima Doubakil

Förhör med tilltalad Ann-Sofie Hermansson

Förhör med Eli Göndör

Förhör med Johan Lundberg

Förhör med Magnus Ranstorp

Förhör med Magnus Sandelin,

genom uppspelning av ljud- och bildupptagning från tingsrätten.

Ny muntlig bevisning

Mot bakgrund av tingsrättens dom åberopas ny muntlig bevisning enligt följande.

Maimuna Abdullahi och Fatima Doubakil åberopar tilläggsförhör med docent Magnus Ranstorp till styrkande av att de spridda uppgifterna inte är sanna. Magnus Ranstorp ska höras rörande frågan om tillförlitligheten i de uppgifter han lämnat i tingsrätten. Detta på grund av att han på Twitter, samma dag som han hördes i tingsrätten, kommenterat ett nyhetsinslag om målet med att "Idag ställde jag upp på yttrandefrihetens sida" (bilaga), vilket väcker misstanke att Magnus Ranstorp upplevt sig ha ett starkare intresse av utgången i målet än vad som framkommit i vittnesförhör med honom. Det går inte att på ett säkert sätt bedöma tillförlitligheten i hans vittnesmål i tingsrätten utan att höra honom i hovrätten. Vidare ska Magnus Ranstorp höras angående den kritik mot bland annat Storbritanniens arbete mot våldsbejakande extremism som FN:s särskilda rapportör för skyddet av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter i arbetet mot terrorism lämnat i en rapport till FN:s råd för mänskliga rättigheter i februari 2020. Tingsrätten har i sina domskäl, med stöd av Magnus Ranstorks vittnesmål, uttryckt bland annat att den brittiska organisationen Cage, som MMRK haft kontakter med, "motsätter sig alla åtgärder mot våldsbejakande extremism och rycker ut till försvar för terrorister." Magnus Ranstorp ska höras i frågan om huruvida organisationen Cage ska kritiseras på så sätt som Magnus Ranstorp angett i sitt vittnesmål när det nu står klart att den organisationen i allt väsentligt framfört samma kritik som FN:s särskilda rapportör. Slutligen ska Magnus Ranstorp höras om innehållet i den vitbok om Munir Awad som han hänvisade till i tingsrätten. Detta eftersom vitboken nu ges in och åberopas till styrkande av att de uppgifter Ann-Sofie Hermansson lämnat inte varit sanna. Magnus Ranstorp ska höras i frågan om han innan vittnesmålet i tingsrätten tagit del av innehållet i vitboken och vilken information han lagt till grund för sina påståenden om innehållet i den.

FOLKETS JURISTBYRÅ

Maimuna Abdullahi och Fatima Doubakil åberopar sakkunnigförhör med Per-Erik Nilsson, docent i religionssociologi vid Uppsala Universitet, till styrkande av att begreppen "extremist", "extrema röster" samt "favoritextremist" i det nu aktuella sammanhanget är uppgifter i förtalsbestämmelsens mening. Per-Erik Nilsson ska höras angående hur begreppet "extremist" används och tolkas i Sverige och svensk myndighetsprosa idag, samt om den analys han gjort i artikeln *Burka Songs 2.0: The Discourse on Islamic Terrorism and the Politics of Extremization in Sweden*, publicerad i Journal of Religion and Violence, Vol. 7, No. 1, 2019, där han analyserar bakgrunden till de händelser som föregick nu aktuellt mål och gör en begrepps sociologisk analys av de begrepp som Ann-Sofie Hermansson använt för att beskriva målsägandena. Sakkunnigutlåtande från Per-Erik Nilsson samt artikeln *Burka Songs 2.0: The Discourse on Islamic Terrorism and the Politics of Extremization in Sweden* bifogas som bilaga.

Maimuna Abdullahi och Fatima Doubakil åberopar sakkunnigförhör med professorn i religionshistoria Mattias Gardell vid Uppsala Universitet, till styrkande av att det saknas grund att betrakta de spridda uppgifterna att Fatima Doubakil och Maimuna Abdullahi har "försvarat terrorister" och "avfärdat anti-terrorinsatser mot bl.a. IS-krigare" som sanna, eller att Ann-Sofie Hermansson haft skälig grund att tro att de var sanna. Mattias Gardell ska höras i fråga om de uttalanden som målsägandena gjort i artikeln *Ensidig analys kring väpnade grupper i Mellanöstern*, SVT Opinion, publicerad 5 februari 2015, samt artikeln *Terrorlag pekar ut svenska muslimer*, publicerad i Aftonbladet den 26 augusti 2014, kan anses innebära att de försvarat terrorister eller avfärdat antiterrorinsatser mot bland annat IS-krigare på så sätt som gjorts gällande av Ann-Sofie Hermansson. Sakkunnigutlåtande från Mattias Gardell bifogas som bilaga.

Maimuna Abdullahi och Fatima Doubakil åberopar förhör med Arun Kundnani, *visiting assistant professor* i media- och kommunikationsvetenskap vid New York University, till styrkande av att uttalandena "extremist", "extrema röster" och "favoritextremister" rör sig om uppgifter i förtalsbestämmelsens mening, samt till styrkande av att det saknas skälig grund att betrakta uppgifterna att de har "försvarat terrorister" och "avfärdat anti-terrorinsatser mot bl.a. IS-krigare" som sanna. Arun Kundnani ska höras i fråga om sakinnehållet i begreppen "extremist" och "extremism" i den kontext som uppgifterna spridits samt om de uppgifter som Magnus Ranstorp lämnat om Fatima Doubakil och Maimuna Abdullahi är sådana att de uppgifter Ann-Sofie Hermansson lämnat kan anses vara sanna. Vid förhör med Arun Kundnani behövs tolk på engelska och förhöret behöver hållas via länk. Sakkunnigutlåtande från Arun Kundnani bifogas som bilaga.

MÅLETS FORTSATTA HANDLÄGGNING

Målet kan med hänvisning till att det åberopats ny muntlig bevisning inte avgöras på handlingarna.

Fullmakt har postats i original till hovrätten.

Dag som ovan,

Silas Alikí Quezada
Folkets Juristbyrå

Arbetargatan 29
11245 Stockholm
E-post: silas@folketsjuristbyra.se
Tel: +46 739 60 43 93

BILAGOR

Abdullahi, Maimuna, och Bessa, Sara, *Ensidig analys kring väpnade grupper i Mellanöstern*, SVT Opinion, publicerad 5 februari 2015.

Abdullahi, Maimuna, och Doubakil, Fatima, *Terrorlag pekar ut svenska muslimer*, publicerad

Arpi, Ivar, *Extremister tar lagen som gisslan*, publicerad i SvD 27 januari 2020.

Expressen Ledare, *Ann-Sofie Hermansson är en viktig renhållningsarbetare*, publicerad i Expressen 27 januari 2020.

Helmerson, Erik, *Extremisterna borde stoppats långt tidigare*, publicerad i DN 1 oktober 2018.

Lönnaeus, Olle, *Den glödheta domen: Vem får man kalla extremist?*, publicerad i Sydsvenskan 9 februari 2020.

Lönnaeus, Olle, *Det är inte förtal att kalla en extremist för "extremist"*, publicerad i Sydsvenskan den 11 februari 2020.

Nilsson, Per-Erik, *Burka Songs 2.0: The Discourse on Islamic Terrorism and the Politics of Extremization in Sweden*, publicerad i Journal of Religion and Violence, Vol. 7, No. 1, 2019

Rapport till FN:s råd för mänskliga rättigheter (UN Human Rights Council), United Nations Human Rights Council, *Human rights impact of policies and practices aimed at preventing and countering violent extremism - Report of the special rapporteur on the promotion and protection of human rights and fundamental freedoms while countering terrorism*, A/HRC/43/46, 21 februari 2020.

Sakkunnigutlåtande från Per-Erik Nilsson.

Sakkunnigutlåtande från Mattias Gardell.

Sakkunnigutlåtande från Arun Kundnani.

Skärmbildning från Twitter, Ranstorp, Magnus, @MagnusRanstorp, 28 januari 2020.

"Vitboken" om Munir Awad, CAGEPRISONERS, *Nowhere to go - Sweden's complicity in the world-wide detention of Munir Awad*, 2010.

Fullmakt från Fatima Doubakil.

Fullmakt från Maimuna Abdullahi.